DEN INTERNATIONALE ØKONOMISKE SITUATION

EFTA-LANDENES UDENRIGSHANDEL

Da England i sommer gav meddelelse om, at man ønskede at optage forhandlinger med de 6 fællesmarkedslande om engelsk medlemsskab i det europæiske fællesmarked, og da kun Danmark af de øvrige medlemslande i det europæiske frihandelsområde, EFTA, straks gav udtryk for, at det ville ansøge om medlemsskab i fællesmarkedet, stod det klart, at EFTA-samarbejdet ikke i løbet af det år, hvor EFTA-traktaten havde været i kraft, havde vokset sig så stærkt, at der var mulighed for på tværs af nationale interesser hos de 7 medlemslande at skabe en ensartet stillingtagen til de europæiske markedsdrøftelser.

Til illustration af det handelspolitiske udgangspunkt for EFTA-landenes stillingtagen til de europæiske markedsdrøftelser har man i nedenstående tabel på basis af den foreliggende udenrigshandelsstatistik for de 4 første måneder (for Finlands, Norges og Sveriges vedkommende for årets 3 første måneder) af 1961 angivet en oversigt over den procentvise geografiske fordeling af de syv EFTA-landes samt Finlands import og eksport.

Det fremgår af tabellen, at der inden for EFTA-landenes kreds i handelspolitisk henseende kan skelnes imellem 3 forskellige landegrupper. Som en første gruppe har man Schweiz og Østrig, der begge har omkring halvdelen af deres vareomsætning med udlandet med fællesmarkedslandene. Som en anden gruppe har man de nordiske lande. Af alle EFTA-landene er de 4 nordiske lande (Finland er her regnet som et EFTA-land), de lande, der har den relativ største vareomsætning med andre EFTA-lande og for alle 4 lande gælder det, at de øvrige EFTA-lande er et vigtigere marked for deres eksport end fællesmarkedslandene. Endelig har man som en tredie gruppe, England og Portugal, der begge adskiller sig fra de øvrige EFTA-lande ved deres omfattende samhandel med ikke-europæiske lande.

Med kendskab til den stillingtagen, som de enkelte EFTA-lande har indtaget til spørgsmålet om eventuelt medlemsskab i fællesmarkedet er det umiddelbart indlysende, at der ikke er nogen nær sammenhæng mellem den

Vareimport fra: til: (%)	EFTA-lande (incl. Finland)	EEC-lande	USA	Øvrige verden
Danmark	39,3	39,6	9,4	11,7
Norge	41,9	33,2	7,2	17,8
Sverige	27,1	39,4	11,8	21,7
England	12,2	14,8	11,5	61,5
Portugal	22,2	35,8	6,6	35,4
Schweiz	11,9	61,2	11,9	15,0
Østrig	12,1	58,0	7,4	22,5
Finland	30,9	33,3	7,1	28,7
Vareeksport til: fra: (%)				
Danmark	44,3	27,7	9,3	18,7
Norge	44,8	25,9	6,5	22,8
Sverige	42,5	32,1	4,8	20,6
England	12,1	16,5	6,7	64,7
Portugal	23,4	20,5	10,6	45,5
Schweiz	18,2	41,6	8,3	31,9
Østrig	14,5	51,3	3,4	30,8
Finland	32,0	27,9	4,9	35,2

relative afhængighed af samhandelen med de 6 fællesmarkedslande og den stilling, som de enkelte EFTA-lande foreløbig har indtaget til spørgsmålet om en tilslutning til Rom-traktaten. Selv om langsigtede økonomiske overvejelser (specielt ønsket om at fremme den engelske industri's internationale konkurrenceevne) antagelig har påvirket den engelske stillingtagen til spørgsmålet om en tilslutning til Romtraktaten, er der næppe tvivl om, at politiske hensyn har været af afgørende betydning for den engelske stillingtagen til markedsproblemerne. Da det ligeledes er klart, at rent politiske faktorer (ønsket om at opretholde neutralitetspolitikken m. v.) har været hovedårsagen til, at Schweiz og Østrig ikke hidtil har anmodet om medlemsskab i det europæiske fællesmarked, vil det ses, at den danske holdning i markedsspørgsmålet, der først og fremmest har været bestemt af handelspolitiske hensyn, er ret ene om at udgøre en økonomisk betinget stillingtagen til markedsproblemerne.

Norge har en relativt mindre samhandel med fællesmarkedslandene end Sverige og Danmark, hvortil kommer, at både den norske eksports varemæssige sammensætning såvel som den norske økonomis stærke afhængighed af indtægterne fra international skibsfart har bevirket, at den økonomiske tilskyndelse til en tilslutning til en europæisk markedsdannelse, der omfatter både England og de nuværende fællesmarkedslande, ikke er helt så stærk for Norges vedkommende som for Danmarks vedkommende.

Selv om den svenske eksport af jernmalm og celluloseprodukter kun i mindre omfang vil blive påvirket af en eventuel engelsk deltagelse i fællesmarkedet, er der næppe tvivl om, at en engelsk deltagelse i fællesmarkedet – så længe Sverige ikke selv under en eller anden form knyttes til

fællesmarkedet – vil skabe betydelige konkurrencemæssige vanskeligheder for andre dele af den svenske industri, specielt metalindustrien. Da svensk industri har et betydningsfuldt afsætningsmarked i både Norge og Danmark vil et eventuelt norsk-dansk medlemsskab af fællesmarkedet forstærke den økonomiske tilskyndelse for Sverige til under en eller anden form at søge tilknytning til fællesmarkedet.

Finlands eksport til de vesteuropæiske lande består helt overvejende af celluloseprodukter, der i betydeligt omfang eksporteres i konkurrence med produkterne fra den svenske celluloseindustri, således at omfanget af det diskriminationsproblem, som den finske eksportindustri vil stå over for ved at stå uden for et stort europæisk fællesmarked, vil være stærkt afhængig af den placering, som Sverige opnår i relation til fællesmarkedslandene.

ENGLANDS UDENRIGSOMSÆTNING

Da et eventuelt dansk medlemsskab i fællesmarkedet fra regeringens side er gjort afhængig af, at det lykkes at opnå enighed imellem fællesmarkedslandene og England om vilkårene for et engelsk medlemsskab i fællesmarkedet, knytter der sig særlig interesse til den engelske holdning over for markedsproblemerne.

Til belysning af den handelspolitiske baggrund for den engelske anmodning har man i nedenstående oversigt forsøgt at belyse de ændringer i den engelske udenrigshandels struktur, der er sket siden 1958.

Vareimport (%)	Øvrige EFTA-lande (incl. Finland)	EEC-lande	Canada	USA	Det ydre Sterling område	Øvrige verden
1958	11,6	14,2	8,2	9,4	36,2	20,4
1960	12,2	14,5	8,2	12,4	33,1	19,6
1961 – 1. halvår ..	12,4	15,0	7,4	10,7	34,0	20,5
Vareeksport (%)						
1958	11,1	13,2	5,9	8,5	44,2	17,1
1960	12,1	14,6	6,0	9,3	40,1	17,9
1961 – 1. halvår ..	12,7	16,0	6,4	6,8	39,2	18,9

Den internationale vareudveksling har i årene siden 1957 været karakteriseret af, at prisrelationerne i samhandelen imellem de industrialiserede lande og de råvareproducerende lande har udviklet sig til fordel for de industrialiserede lande. Som følge af denne udvikling har det ydre sterlingområdes valutaindtægter i årene siden 1958 været stagnerende, og denne stagnation i valutaindtægterne har påvirket den engelske eksport til disse lande ret mærkbart. Ved siden af de stagnerende eksportindtægter for landene i det ydre sterlingområde, har det også spillet en rolle, at japansk, amerikansk og tysk industri i de senere år har forøget deres andel af mar-

kedet for importerede industrivarer i det ydre sterlingområde. Englands eksport til USA har lidt et stort tilbageslag efter, at den engelske eksport af automobiler til det amerikanske marked pany er reduceret til stort set kun at omfatte personbiler i de højeste prisklasser, men USA er dog fortsat den engelske industris vigtigste udenlandske enkeltmarked. Samtidig med tilbagegangen i den engelske eksport til USA er der tilsyneladende i første halvdel af indeværende år sket en tilbagegang i den engelske import fra USA, der som følge af den udvidede liberalisering af importen fra dollarområdet lå på et ualmindelig højt niveau i 1960.

Den stærke økonomiske ekspansion i Vesteuropa, der har fundet sted i årene siden 1958, har skabt gunstige afsætningsmuligheder for engelske industrivarer i Vesteuropa. Der er siden 1958 sket en stigning i den engelske eksport til praktisk taget alle de vesteuropæiske lande. Eksporten til EFTA-landene er på 3 år steget med over 20 %, og stigningen i eksporten til fællesmarkedslandene har i samme periode udgjort ca. 40 %. De vigtigste eksportmarkeder for England i Vesteuropa var i første halvdel af 1961 (i nævnte rækkefølge) Vesttyskland, Sverige og Holland, men den relativt kraftigste stigning i de sidste år er sket i eksporten til Frankrig og Italien. Selv om engelsk industri på en række områder bl. a. inden for tekstilindustrien og fremstillingen af transportmidler har haft stigende vanskeligheder ved at hævde sig i den internationale konkurrence, er der andre industriområder, hvoriblandt maskinindustrien og dele af den kemiske industri, hvor engelsk industri har deltaget i den almindelige fremgangslinie, der i de sidste år har præget det internationale handelssamkvem på disse vareområder.

Skønt den økonomiske ekspansion i England i årene siden 1958 har været svagere end i de fleste andre vesteuropæiske lande, har de fleste vesteuropæiske lande været i stand til at forøge deres eksport til England ret væsentligt i disse år. Medens den engelske eksportstigning har været særlig kraftig til fællesmarkedslandene, har den relative stigning i importen været lidt stærkere for EFTA-landene end for fællesmarkedslandene. Stigningen i den engelske import er ikke mindst kommet de nordiske lande til gode. Da de engelske toldsatser for de fleste industrivarers vedkommende er relativt høje, skulle den gradvise afvikling af toldsatserne, der finder sted som resultat af EFTA-samarbejdet, skabe mulighed for en forøgelse af afsætningsmulighederne i England for industrivarer fra de nordiske lande.

Skønt stigningen i Englands eksport til de vesteuropæiske lande i årene siden 1958 har været stærkere end stigningen i Englands import fra de vesteuropæiske lande havde England i begyndelsen af 1961 et underskud i samhandelen med næsten alle vesteuropæiske lande.

Selv om politiske faktorer som nævnt antagelig har været afgørende for

den engelske regerings stillingtagen til de europæiske markedsproblemer, har man fra officiel engelsk side utvivlsomt også lagt vægt på, at en forstærket udbygning af en konkurrencedygtig engelsk eksportindustri vil være en afgørende betingelse for at opnå en varig ekspansionslinie for den engelske økonomi, og man synes her at sætte sin lid til, at en skærpet konkurrence fra de øvrige store vesteuropæiske industrilande vil kunne blive et virkningsfuldt incitament til at fremme en sådan udvikling.

DANMARKS VAREOMSÆTNING MED UDLANDET

Under den økonomiske ekspansion i årene siden 1958 er der sket en betydelig stigning i den danske udenrigsomsætning. Stigningen har været særlig stærk på industrivareområdet, hvor såvel import som eksport har udvist en kraftig stigning.

Som det vil fremgå af nedenstående oversigt over ændringerne i vareimportens geografiske fordeling har udviklingen – på trods af den toldmæssige præferencestilling, som den engelske industri i kraft af EFTA-traktaten har nydt godt af siden 1. juli 1960 – været præget af, at tysk industri har forøget sin andel af det voksende salg af importerede varer på det danske marked på bekostning af den engelske industri.

Geografisk fordeling af Danmarks vareimport.

	1958[1] %		1960[2] %		Januar-august 1961[2] %	
Sverige	10,1		9,8		10,7	
Norge	3,6		3,3		4,2	
England	22,8		18,8		18,6	
Portugal	0,3		0,3		0,4	
Schweiz	2,2		3,1		2,8	
Østrig	0,6		0,6		0.7	
Ialt EFTA-lande		39,6		35,9		37,4
Finland		1,8		2,1		2,0
Belgien-Luxembourg	3,8		4,0		4,0	
Frankrig	3,4		4,3		4,8	
Holland	7,3		6,1		5,7	
Italien	1,7		2,0		2,5	
Vesttyskland	19,9		23,0		23,1	
Ialt EEC-lande		36,1		39,4		40,1
USA		9,1		9,7		8,5
Øvrige verden		12,4		12,9		12,0

[1]) Specialimport.
[2]) Generalimport.

Skønt der ikke hidtil i kraft af dannelsen af EFTA er sket nogen forøgelse i den andel af Danmarks import af industrivarer, der er købt i England, så synes der i indeværende år at være sket en standsning i nedgangen i den engelske markedsandel, men denne udvikling kan foruden de toldmæssige fordele, som engelsk industri i henhold til EFTA-traktaten nyder godt af på det danske marked, muligvis også tilskrives de begyndende virkninger af D-markopskrivningen i marts måned.

Udviklingen i eksporten i årene siden 1958, der jo har indtaget en dominerende stilling under drøftelserne om den danske stillingtagen til de europæiske markedsplaner, synes som det vil fremgå af nedenstående oversigt, i noget højere grad end udviklingen i importen at have været påvirket af Vesteuropas opdeling i 2 markedsgrupper.

Stigningen i den andel af eksporten, der er afsat til England, skyldes først og fremmest den stærke stigning i baconeksporten, medens der ikke synes at være sket nogen særlig kraftig stigning i eksporten af industrivarer til England. Nedgangen i eksporten til Vesttyskland skyldes først og fremmest den mindre gunstige udvikling i eksporten af æg og ost, der er stærkt afhængig af afsætningen på det tyske marked. Som resultat af den toldpolitik, der føres inden for fællesmarkedet, nyder importen af disse 2 varer fra Holland, der er Danmarks hovedkonkurrent på det tyske marked på disse vareområder, godt af en toldmæssig fordel på det tyske marked (til gengæld skal der siden 1. juli i år ikke betales told af den danske

Geografisk fordeling af Danmarks vareeksport.

	1958[1] %		1960[2] %		Januar-august 1961[2] %	
Sverige	7,4		9,0		9,2	
Norge	4,8		4,5		4,8	
England	25,9		27,1		26,5	
Portugal	0,3		0,2		0,2	
Schweiz	1,4		1,4		1,7	
Østrig	0,5		0,6		0,7	
Ialt EFTA-lande		40,3		42,8		43,1
Finland		1,3		1,8		2,4
Belgien-Luxembourg	1,2		1,0		1,0	
Frankrig	3,0		1,5		2,6	
Holland	2,2		2,0		2,2	
Italien	5,3		4,7		2,7	
Vesttyskland	20,0		19,0		19,3	
Ialt EEC-lande		31,7		28,2		27,8
USA		9,3		9,1		8,8
Øvrige verden		17,4		18,1		18,0

[1]) Specialeksport.
[2]) Generaleksport.

baconeksport til England, medens der skal svares en told på 10 % ved import af bacon fra Holland). Den almindelige velstandsstigning og den kraftige økonomiske ekspansion i Tyskland har trods den begyndede toldmæssige diskrimination på industrivareområdet skabt grundlag for en betydelig vækst i eksporten af industrivarer til Vesttyskland.

Skønt den økonomiske udvikling i Frankrig, Holland og Italien også har været præget af en stærk ekspansion, har den danske eksport til disse markeder kun udvist en ret svag stigning. For det italienske markeds vedkommende afspejler den lave eksportandel for 1961 virkningen af det importstop for okse- og kalvekød, som Italien indførte i december 1960.

GEOGRAFISK FORDELING AF DEN DANSKE INDUSTRIEKSPORT

Såfremt England optages som medlem af fællesmarkedet vil det således udvidede fællesmarked tilsammen omfatte en landegruppe, der i de seneste år har aftaget henved 90 % af den danske eksport af landbrugsvarer, og selv om det som følge af den usikkerhed, der knytter sig til den nærmere tilrettelæggelse af fællesmarkedets landbrugspolitik, er meget vanskeligt at skønne over landbrugseksportens udvikling efter en eventuel dansk tilslutning til fællesmarkedet, er det let forståeligt, at man ikke fra landbrugets side har haft vanskeligt ved at tage stilling til spørgsmålet om en dansk tilslutning til fællesmarkedet.

Da det må antages, at der efter en eventuel dansk tilslutning til fællesmarkedet vil ske en tilpasning i opadgående retning i de danske fødevarepriser, vil der, såfremt disse højere priser også kommer til at omfatte konservesindustriens råvarer, som resultat af Danmarks deltagelse i fællesmarkedet muligvis kunne opstå visse vanskeligheder for eksporten af kød- og mælkekonserves. Der er betydelig eksport af disse varer til England, men herudover er konservesindustriens eksportsalg først og fremmest baseret på salg til USA og andre oversøiske markeder, og det forekommer ikke sandsynligt, at der såfremt den oversøiske konserveseksport som følge af højere råvarepriser udsættes for vanskeligheder, på kort sigt vil være store muligheder for at erstatte dette eksportsalg med øget salg af konserves til fællesmarkedslandene.

For industriens vedkommende vil der ved en stillingtagen til markedsproblemerne utvivlsomt gøre sig stærkt varierende opfattelser gældende for de enkelte industriområder. Selv om det under forhandlingerne om en dansk tilslutning til fællesmarkedet skulle lykkes at opnå overgangsordninger på specielle industriområder, er der næppe tvivl om, at en dansk tilslutning til fællesmarkedet yderligere vil forstærke den tendens til en voksende import af industrielle færdigvarer, som har præget importudviklingen i de seneste år. Det må derfor forudses, at en voksende andel af det inden-

landske forbrug af industrivarer vil blive dækket af udenlandske leverandører, og den danske industris stilling vil derfor i højere grad end hidtil komme til at afhænge af dens evne til at konkurrere på de udenlandske markeder. Som følge af den voksende landbrugsproduktion i de nuværende fællesmarkedslande er det tvivlsomt, om der selv efter en dansk tilslutning til fællesmarkedet vil blive grundlag for en væsentlig forøgelse af valutaindtægterne af landbrugseksporten, og udviklingen i Danmarks valutabeholdning under frie importforhold vil derfor utvivlsomt blive stærkt afhængig af mulighederne for at forøge industrieksporten.

Til belysning af den eksportmæssige udgangsposition for en række vigtige industrivaregrupper har man neden for for 8 varegrupper angivet en oversigt over den geografiske fordeling af eksporten.

1. Maskiner og transportmidler.

En væsentlig del af den stærke stigning, der i de senere år er sket i den internationale vareudveksling, falder på omsætningen af kapitalgoder. De omfattende udvidelser og moderniseringer af produktionsapparatet, der har fundet sted såvel i industrilandene som i de råvareproducerende lande har også skabt stærkt forøgede eksportmuligheder for den danske maskinindustri og de danske skibsværfter.

For de ikke-elektriske maskiner er der først og fremmest i kraft af en betydelig stigning i eksporten til Sverige siden 1958 sket en stigning i den andel af eksporten, der er afsat til EFTA-landene. For alle 3 varegruppers vedkommende har eksporten til EFTA-landene været større end eksporten til EEC-landene. Såfremt England medregnes til fællesmarkedslandene var disse lande for de ikke-elektriske maskiners vedkommende for de 8 første måneder af 1961 et vigtigere marked end de resterende EFTA-lande, medens disse i samme periode var et vigtigere afsætningsmarked for elektriske maksiner og transportmidler end fællesmarkedslandene og England tilsammen. Et karakteristisk træk for den geografiske fordeling af den danske eksport af kapitalgoder er, at ca. 45 % af eksporten finder sted til lande, der står uden for de 2 europæiske markedsgrupper. Da en dansk tilslutning til fællesmarkedet på visse områder må antages at ville fremkalde højere råvarepriser for dansk industri (fordi fællesmarkedets fælles ydre toldsats for nogle råvarer er højere end de danske), og da der endvidere igennem den forhøjelse af de indenlandske fødevarepriser der, som foran omtalt, må antages at blive resultatet af den tilsigtede udligning af prisniveauet for fødevarer inden for fællesmarkedet, antagelig vil blive udløst en tendens til stigning i lønningerne inden for industrien, må det forventes, at en tilslutning til fællesmarkedet kan gøre det vanskeligere for industrien at bevare konkurrenceevnen på de ikke-europæiske markeder.

Eksport af maskiner og transportmidler.

	Ikke-elektriske maskiner		Elektriske maskiner		Transportmidler	
	Januar-august 1958[1]) mill. kr.	Januar-august 1961[2]) mill. kr.	Januar-august 1958[1]) mill. kr.	Januar-august 1961[2]) mill. kr.	Januar-august 1958[1]) mill. kr.	Januar-august 1961[2]) mill. kr.
Norge	41,9	47,6	15,5	19,1	63,3	88,9
Sverige	57,7	92,8	25,4	39,8	48,4	24,3
England	41,4	40,3	9,0	11,2	3,0	1,4
Schweiz	4,0	10,2	5,7	3,9	0,2	0,6
Østrig	5,0	13,7	1,9	2,1	0,1	0,3
Portugal	12,4	6,4	1,6	1,7	–	0,1
Ialt EFTA-lande	162,4 (25,9 %)	211,0 (28,7 %)	59,1 (34,7 %)	77,8 (35,2 %)	115,0 (61,4 %)	115,6 (47,7 %)
Belgien-Luxembourg	9,4	10,1	4,4	4,5	0,2	0,5
Frankrig	22,3	20,2	3,7	4,8	34,3	8,4
Holland	30,4	34,0	12,1	20,1	1,1	1,1
Italien	35,2	17,1	3,2	3,6	0,9	8,9
Vesttyskland	72,0	96,1	15,4	14,4	4,8	7,4
Ialt EEC-lande ..	169,3 (27,0 %)	177,5 (23,9 %)	38,8 (22,8 %)	47,4 (21,4 %)	41,3 (21,8 %)	26,3 (10,8 %)
Finland	33,2	47,0	7,4	10,5	2,5	4,5
USA	14,0	21,4	4,8	7,6	9,6	17,6
Øvrige verden	248,5 (39,5 %)	286,2 (38,5 %)	60,3 (35,4 %)	78,0 (35,3 %)	19,0 (10,3 %)	78,5 (32,3 %)
Ialt	627,4	743,1	170,4	221,3	187,4[3])	242,5[3])

Det er på den anden side klart, at en tilslutning til fællesmarkedet vil skabe forbedrede muligheder for industrieksporten til de øvrige fællesmarkedslande, men under hensyn til den store rolle som Sverige, Norge og Finland spiller som afsætningsmarked for den danske jern- og metalindustri, vil disse landes placering i forhold til fællesmarkedet få stor betydning for jern- og metalindustriens eksportmuligheder i forbindelse med et dansk medlemsskab i fællesmarkedet.

2. Farmaceutiske varer, farver og metalvarer.

For at illustrere eksportudviklingen inden for nogle vareområder, der ligger på overgangsområdet imellem færdige investeringsvarer og færdige forbrugsvarer, har man i nedenstående tabel angivet en oversigt over den geografiske fordeling af eksporten af metalvarer og af eksporten af farmaceutiske produkter og farve- og lakvarer, der her er behandlet som een varegruppe.

[1]) Specialeksport.
[2]) Generaleksport.
[3]) Eksporten af brugte skibe indgår i 1958-tallene med 17,8 mill. kr. og i 1961-tallene med 41,4 mill. kr.

	Eksport af metalvarer				Eksport af farmaceutiske produkter samt af farve- og lakvarer m. v.			
	Januar-august 1958[1]) mill. kr.		Januar-august 1961[2]) mill. kr.		Januar-august 1958[1]) mill. kr.		Januar-august 1961[2]) mill. kr.	
Norge	6,2		7,3		5,7		7,6	
Sverige	12,8		14,9		6,6		10,2	
England	3,4		5,9		3,6		3,3	
Portugal	0,4		0,2		0,6		1,0	
Schweiz	0,6		1,6		3,4		3,8	
Østrig	0,4		0,9		3,2		3,1	
Ialt EFTA-lande	23,8	(35,1 %)	30,8	(35,0 %)	23,1	(25,4 %)	29,0	(19,3 %)
Belgien-Luxembg.	1,9		0,8		2,3		2,1	
Frankrig	1,0		0,6		1,8		5,1	
Holland	3,1		3,2		4,6		6,8	
Italien	0,7		0,6		1,1		1,7	
Vesttyskland	8,5		14,0		5,6		10,9	
Ialt EEC--lande	15,2	(22,4 %)	19,2	(21,9 %)	15,4	(17,0 %)	26,6	(17,7 %)
Finland	3,1		3,8		4,2		7,7	
USA	6,7		6,6		2,8		8,1	
Øvrige verden	19,0	(28,0 %)	27,5	(31,3 %)	45,5	(50,0 %)	79,1	(52,4 %)
	67,8		87,9		91,0		150,5	

For metalvarernes vedkommende har medlemslandene i de 2 europæiske markedsdannelser aftaget godt halvdelen af eksporten. På dette område synes det ligesom for eksporten af kapitalgoder – i hvert fald på kort sigt – at spille en større rolle for eksportudviklingen, hvorledes de nordiske landes placering i forhold til markedsdannelserne bliver end, hvordan Englands placering vil blive.

Eksporten af farmaceutiske varer og farvestoffer er karakteriseret af en meget betydelig geografisk spredning, idet over 60 % af eksporten er foregået til markeder uden for de 2 europæiske markedsdannelser. Da en dansk deltagelse i fællesmarkedet som foran nævnt måske vil kunne formindske industriens konkurrencemuligheder på markeder uden for fællesmarkedet, vil det muligvis blive vanskeligt at opretholde den stærke ekspansion, der i de seneste år har præget afsætningen af danske medicinalvarer til udlandet. På den anden side er der bl. a. på grund af medicinalvareeksportens stærke afhængighed af den tekniske forskning formentlig grund til at antage, at eksporten af farmaceutiske produkter vil blive mindre påvirket af omkostningsstigninger fremkaldt af højere priser for importerede råvarer end de fleste andre industrier.

[1]) Specialeksport.
[2]) Generaleksport.

3. Færdige forbrugsvarer.

Da toldsatserne i mange lande traditionelt har været særlig høje for industrielt fremstillede forbrugsvarer skulle etableringen af et omfattende europæisk varemarked – specielt såfremt de senere års stærke velstandsstigning i de vesteuropæiske lande fortsætter i de kommende år – frembyde gunstige muligheder for en voksende eksport af industrielle forbrugsvarer fremstillet her i landet.

Til illustration af den nuværende eksportfordeling har man i nedenstående tabel angivet en oversigt over eksportens geografiske fordeling for 3 forskellige grupper af industrielle forbrugsvarer.

Et karakteristisk træk ved eksporten af de nævnte industrielle forbrugsvarer er, at de overvejende har deres marked i lande med en relativ høj levestandard. Desuden har eksportsalget af disse varer hidtil været præget af, at 2–3 aftagerlande for hver af varegrupperne har aftaget over halvdelen af eksporten. For drikkevarernes vedkommende er England og USA

	Eksport af drikkevarer		Eksport af tekstilvarer og færdig beklædning		Eksport af møbler	
	Januar-august 1958[1]) mill. kr.	Januar-august 1961[2]) mill. kr.	Januar-august 1958[1]) mill. kr.	Januar-august 1961[2]) mill. kr.	Januar-august 1958[1]) mill. kr.	Januar-august 1961[2]) mill. kr.
Norge	0,2	0,4	25,8	44,2	0,6	1,7
Sverige	1,6	3,1	36,8	61,7	6,3	9,7
England	28,9	28,0	2,2	10,5	2,2	7,4
Portugal	0,1	0,1	–	0,2	–	0,1
Schweiz	0,2	0,3	1,7	3,6	1,5	3,9
Østrig	–	0,1	0,1	1,4	0,2	1,2
Ialt EFTA-lande	31,0	32,0	66,6	121,6	10,8	24,0
	(48,6 %)	(40,9 %)	(51,4 %)	(58,7 %)	(22,1 %)	(25,7 %)
Belgien-Luxembourg	1,1	2,3	0,5	1,0	0,6	1,1
Frankrig	2,0	2,3	0,2	0,4	0,4	2,7
Holland	0,6	0,7	3,7	6,6	1,8	2,1
Italien	0,9	1,7	0,4	0,8	1,3	2,1
Vesttyskland	1,9	6,4	17,2	26,5	9,4	24,3
Ialt EEC-lande	6,5	13,4	22,0	35,3	13,5	32,3
	(10,3 %)	(17,1 %)	(17,0 %)	(17,1 %)	(27,6 %)	(34,5 %)
Finland	0,2	0,2	2,3	7,6	–	0,2
USA	11,3	10,9	20,6	19,3	19,2	25,9
	(18,0 %)	(14,0 %)	(15,9 %)	(9,3 %)	(39,2 %)	(27,7 %)
Øvrige verden	14,0	21,9	18,2	23,5	5,5	11,3
	(22,8 %)	(27,8 %)	(13,8 %)	(11,2 %)	(11,1 %)	(11,9 %)
Ialt	63,0	78,4	129,7	207,3	49,0	93,7

[1]) Specialeksport.
[2]) Generaleksport.

de vigtigste afsætningsmarkeder, medens salget af tekstilvarer og færdig beklædning, der har været stærkt stigende i de seneste år, særlig har været samlet om Sverige og Norge. På møbelområdet har USA i en årrække været et hovedmarked, men udviklingen i de seneste år har været præget af, at eksporten til andre markeder (herunder specielt det vesttyske marked) er steget betydelig stærkere end eksporten til USA.

Det fremgår af tabellen, at de senere års stigning i levestandarden i Vesttyskland har skabt basis for en betragtelig stigning i eksporten af færdige forbrugsvarer til Vesttyskland, men selv om det tyske marked – under forudsætning af en fortsættelse af de senere års gunstige økonomiske udvikling – antagelig på længere sigt vil frembyde store afsætningsmuligheder for afsætningen af kvalitetsprægede forbrugsvarer, er det også for disse varegrupper klart, at mulighederne for en fortsat eksportstigning vil blive væsentlig begrænset, såfremt de øvrige nordiske lande ikke under en eller anden form tilknyttes fællesmarkedet.

For de 8 her omtalte varegrupper tilsammen udgjorde eksporten til EFTA-landene i de første 8 måneder af 1961 35 % af den samlede eksport, medens 21 % af eksporten blev afsat til fællesmarkedslandene. Lande uden for de 2 markedsdannelser aftog således henved 45 % af eksporten af de omhandlede produkter. Da den samlede værdi af eksporten til England kun androg ca. 6 % af eksportværdien for de 8 varegrupper (som følge af Englands store betydning som marked for dansk kødkonserves udgjorde den engelske andel af den samlede industrieksport i de første 8 måneder af 1961 lidt over 10 %) vil det ses, at fællesmarkedslandene og England tilsammen kun rummer knap 30 % af de her omtalte industriers hidtidige udenlandske afsætningsmarkeder. Under forudsætning af, at de senere års økonomiske ekspansion inden for fællesmarkedet fortsætter i de kommende år, er der på den anden side grund til at tro, at der, såfremt Danmark er medlem af fællesmarkedet, under forudsætning af, at det danske omkostningsniveau ikke kommer ud af trit med udviklingen i de øvrige fællesmarkedslande, på en række områder, hvor eksporten hidtil har været af mere underordnet betydning, vil opstå nye eksportmuligheder.

6. 11. 1961
N. U.